

KIMMA – 8. oktober 2019

Til stede: Peter Sode Jensen, Ingrid Lisby Schmidt, Anne Marie Erbs, Else Marie Madsen, Ib Ansgar, Poul Christian Tulinius, Ole Lange, Lars Hansson, Gert Nicolajsen, Anne Dorthe Christensen, Jakob Legarth, Elof Westergaard,

Fraværende: Poul Erik Kammergaard, Bent oluf Dam, Heinrich Pedersen, Miriam Florez Ellendersen.

Der blev holdt møde i stiftsudvalget for kirken i møde med andre tirsdag den 3. oktober kl. 19.00-21.30 i Landemodesalen, Korsbrødregade 7, Ribe.

Dagsorden og referat

1. Indledning ved Jakob Legarth.

Der blev sunget Salme 697 Herre jeg vil gerne tjene

Jakob tænker ved dette udvalgsarbejde på sin Specialeskrivning om Paulus' missionsstrategi. I 1. Kor 9 skriver Paulus: om at være svag for de svage, uden lov for dem der er uden lov etc. Der er en parallel til vores udvalg, hvor vi skal overveje mødet med mennesker som er forskellige. Derfor skal vi, som Paulus, tilpasse – ikke budskabet om Gud – men rammerne for budskabet om Gud til de nye situationer.

2. Valg af referent

– Ole Lange

3. Temadrøftelse

a. Oplæg ved professor Peter Lodberg (35-40 minutter): "Danskernes tro - sækularisering og sekularisme - hvordan møder vi som kirke disse mere eller mindre tydelige strømme og meningsdannende tendenser i vores folk."

1. pointe: Peter Lodberg (PL) skelner mellem det sækulare og det sækularistiske. Sækular kommer af latin saeculum, som i den middelalderlige kirke bruges om de præster som er i "saeculum" = verden, i modsætning til klostret, som var middelalderkirkens dominerende organisation. I reformationen flyttedes fokus over på saeculum, verden, symboliseret ved at præstegården og præstefamilien afløser klostret og munkenes fællesskab. Præstegården kunne være billede på en luthersk forkyndelse af, at man også gør en gudstjeneste ved at arbejde godt og samvittighedsfuldt med verdslige/sækulare professioner. I den lutherske tanke er der altså noget positivt ved tanken om det sækulare, selvom der efter syndefaldet er et brud med den ideelle tilstand ved skabelsen.

Siden hen i historien sker der en afmontering af forestillingerne om forbindelse mellem Gud og verden. Man afvikler med oplysningstiden forestillingen om at verden nødvendigvis må have en tilknytning til Gud for at være meningsfuld.

Man kan se det ved en udvikling i universiteternes verden, hvor de forskellige fagområder på den tid løsriver sig fra teologien, og da det netop er en "løsrivelse", er der også et opgør med og opposition til dét man river sig løs fra, teologien og dermed Gud, tro og religion.

Der opstår religionskritiske tanker om, at historien må bestå i en sækulariseringsproces, som efterhånden vil afskaffe alle religiøse forestillinger. Det kommer bl.a. til udtryk hos filosoffer som Nietzsche, Marx, Feuerbach m.fl. De siger at gudsforestillingerne er projektioner af menneskelige drifter og længsler.

I det 20. århundrede omfavner dialektisk teologi disse begreber. Forkyndelsen skal tage udgangspunkt i Guds tale til verden, som en modsigelse af forskellige faktorer i verden, som identificeres med småborgerlig selvtilfredshed.

I 1968 revitaliseres religionskritikken og man begynder at udsondre religion fra samfundets institutioner og uddannelser. Bl.a. bliver der sat et skarpt skel mellem folkekirkens forkyndelse og folkeskolens undervisning i kristendomskundskab.

PL mener at 1968ernes religionskritik viser sig ikke at slå til. Religionen afskaffes ikke men forandres, transformeres.

Men der er stadig rester af denne religionskritik, især i medieverden. Stig Jarvad taler om at der foregår en "medialisering" af tidsånden/samtidens kultur. Kun det medieskabte anses for virkeligt, men samtidig ved vi også godt at al mediestof er fortolket og tilrettelagt.

Dette gælder også for mediernes dækning af tro og teologi. Medierne bruger altid identifikation.

Derfor bruger man trosfortællinger, og de skal være usædvanlige for at være interessante. Men medierne bruger også altid konflikter for at vinkle historier. I

religionsjournalistikken konfronterer man derfor altid en ateist og en fundamentalist.

Derfor er det vigtigt at kirken får fat på journalister. Det er dem, der sætter dagsorden.

Journalister forudsætter, at religion er for dem, der har ondt i livet. Et hospital, som patienter kan fortælle om. Derfor kan folk, som ikke ved noget om teologi og religion godt udtale sig.

Medierne tror ikke, at man har behov for eksperter, når det drejer sig om religion. Derfor skal kirken melde sig på mediernes bane, dog med kritiske forbehold.

Man skal f.eks. spørge journalisten, hvad det er for en historie, de vil fortælle?

PL mener desuden at det har givet bagslag, at den dialektiske teologi har forsøgt at omfavne det sekulære som noget positivt som en kritik af det småborgerlige, har givet bagslag.

Løgstrup, Prenter, P.G.Lindhardt og Sløk omfavnede hver på sin måde det sækulære. Problemet var at kirken led et domænetab. Man mistede f.eks. skolen. Man forudsatte at andre institutioner vil varetage den forpligtelse og de idealer i institutionerne, som skyldes troen.

Nu arbejder man i Folkekirken meget på at generobre domænetabet. F.eks. kirkeskolearbejdet og det er positivt og nødvendigt.

Hvad er det så for protestantiske ideale, vi skal forfægte i offentligheden som kirke?

1. At et menneske altid er mere end sine handlinger.
2. At man ikke straffer holdninger, men handlinger: Åndsfrihed.
3. Der skal en venlig men stærk stat til for at påtvinge borgeren det gode.
4. Den frihed som vi forlanger for os selv skal vi også unde andre.
5. Uddannelse er en ressource og et privilegium for alle
6. Når få har for meget og færre for lidt, da har vi drevet det vidt.
7. Omsorg for de svage.
8. Magtkritik. Kirkehistorikeren Jakob Balling siger, at en tråd i den europæiske historie er striden mellem kejser og pave, som institutionaliserer en magtkritik. Kirken er kritisk overfor statens magt. Staten er kritisk overfor kirkens magt.
9. Passe på skaberværket, naturen.
10. Institutioner er historiske og ikke guddommelige

2. Det sækularistiske

PL bruger ordet Sækularisme som betegnelse for en åndsstrømning, som gør det sækulære til en livstydning.

F.eks. Vi har brug for biologi for at lægen skan operere godt. Det er et sækulart synspunkt. Men hvis vi gør biologien til livstydning bliver det til biologisme, f.eks. i form af socialdarwinismen og dens ideal om den stærkestes ret til at overleve. Man taler også om Naturalisme.

Efter 9-11 dukker der en strømning op, man kalder "de nye ateister" med biologen *Dawkins*. Idealet er, at naturvidenskaben skal kunne forklare alt. Efter 9-11 forkynder Dawkins, at religion er farlig og skal bekæmpes. Derfor bliver De Nye Ateister religionsbekæmpere. Religionen skal fortrænges fra det offentlige rum. Disse folk er hovedarkitekter bag "Ateistisk Selskab" Afsluttende pointe. Danskernes tro er mangfoldig, præget af medierne og af forskellige kristendomskritiske vinker med udspring i ateismen.

b. Drøftelse (40-45 minutter).

Gert: Lægges op til spørgsmål

Ole: Hvordan modvirker folkekirken domænetabet?

PL: Ikke nødvendigvis gennem særlige kristelige institutioner, men gennem en offentlighedsteologi som overvejer hvordan gøre kristendom relevant.

Poul Christian. Ang. Pkt. 1: Er kulturpolitikken sekularismens forsøg på at indkredse, hvad der er mere at sige om mennesker end deres handlinger.

PL: Ja, i en vis forstand har kultur overtaget kirkens plads. Men gør man ikke også kulturen op i penge? Og er penge ikke lige med handlinger? Reducerer vi ikke dermed mennesker til handlinger?

Anne Marie: a. Hvordan forene tanken om at Danskernes tro bygger på naturvidenskab og så denne meget store åbenhed overfor meget forskellig åndelighed. B. De 10 punkter: kunne vi ikke tage fat på, at vi - når vi genkender disse 10 værdier- åbent identificerer disse værdier som kristendom?

PL. Ad b: Enig, Ad a: sociologen P. Gundelach har lavet værdiundersøgelse. Her indeles danskernes værdier i forskellige kategorier. Bl.a. alternativt troende (ca. 16%) Spirituelle (c. 20%). Så der er mere at sige om emnet

Ingrid: Peger på at der forestår en kamp om uddannelsespolitik for at bevare kristendom som fag.

PL. Ja, man må kæmpe for teologi på et universitet. Men dernæst må man også indse at uddannelser fungerer på markedets præmisser. Pt. Er der pænt optag på teologi.

Jakob: Handler det ikke om at vise at kristendom netop ikke handler om tvang?

Lodberg: Jo, men de ateistiske strømninger vil vide at fremhæve alle eksempler på tvang i kirken. Her skal man nok øve sig på at vise, at den nye ateisme er en tolerance, der hviler på en intolerance.

Anne Dorthe: Det er blevet brugt som argument for kulturstøtte, at når kirken ikke samler folk, så må kulturen. Men er Lodbergs medieanalyse ikke forældet. Man ser ikke medier længere men sociale medier og netflix etc.

PL: Er enig. Derfor vigtigt med kirke-kultur-medarbejdere. For dér kan man måske nå unge. Og så gælder det om at være opmærksom, når der dukker sækularistiske figurer op i de nye og gamle og sociale medier. PL. Nævner et eksempel fra "P1 Kultur" om folkeskolens løsrivelse fra Folkekirken. Elof.: Overvejer sammenhængen mellem Velfærdsstat og Århusteologer. Dialektisk teologi gik hånd i hånd med velfærdsstaten. Den er under forandring. Kommer vi i de nye tider til at få en smallere kirke?

PL.: Svarer med et eksempel på religionskritik. Udstilling i Ribe om fotografen Riis' samfundskritik. Den var ubestrideligt grundet i en kristeligt engagement, men dette mente arrangøren var helt ligegyldigt. Kristendommen bliver således frakendt det sociale engagement.

PL. henviser til Bo Chr. Holms arbejde med at lave en tværfaglig indsats for at vise den lutherske traditions offentlighedsaspekt.

Gert: Fortæller om en norsk Livsanskuelsesskat som grund til at Human-etisk Forbund er så stort.

Lars: Omtaler en kronik i Politiken om sammenhæng mellem videnskab, erhvervsliv og kunst/kultur. Appellerer til et samarbejde mellem teologi og erhvervsliv.

Lars peger desuden på Jens Martin Knudsens understregning af spørgsmålet "Hvorfor", som ikke er naturvidenskabeligt.

Endelig understrege Lars, at der er en meget stærk kulturel tvang der fører til netop den kirke/religion, man nu engang tilhører.

PL: Fortæller om allerede eksisterende relationer mellem teologi og erhvervsliv bl.a. gennem Konsulentgruppen Etikos. Er enig i at spørgsmålet om hvorfor er et religiøst kærnespørgsmål. Endelig skal religionernes kulturelle tvang sættes ind i åndsfrihedens kontekst, så ingen er forhindret i at skifte kirke og menighed.

Gert: fortæller om erfaringer fra at være medlem af biskoppernes dåbsoplæringskonference. For årtier siden var dannelsesbegrebet var fraværende. Men nu er det ved at komme tilbage. Det er da positivt!

Herefter fælles kaffepause ca. 15-20 minutter.

Gert foreslår et snarligt møde, hvor man evaluerer Peter Lodbergs foredrag

4. Stiftsudvalgets sider på Ribe stifts hjemmesider.

Drøftet men punktet udsættes pga. omlægning af hjemmeside. Else Marie tager kontakt til Jane i stiftet for at oprette en foreløbig fane.

5. Status og opgaver (der er afsat 10 minutter til hvert underudvalg – større oplæg bedes sendt skriftligt i forvejen til hele udvalget):

a. Folkekirkens Tværkulturelle Center

i. Stiftspræst Peter Sode Jensen præsenteres.

ii. Peter Sode Jensen orienterer om centerets seneste aktivitet og kommende opgaver.

Peter præsenterer sig selv. Opvokset på Fyn. Tidligere sognepræst på Bornholm og siden frikirkepræst i Holstebro og Silkeborg med tilknytning til *Dansk Oase*. Meget arbejde for migranter. Nu ansat i tværkulturelt center. Ser det som sin opgave både at virke for migranternes integration i samfund og kirke, og at få det vante kirkeliv til aktivt at integrere migranter i deres liv.

iii. Drøftelse og spørgsmål

b. Mellemkirkeligt stiftsudvalg

i. Else Marie Madsen orienterer om seneste aktivitet og udvalgets nærmeste opgaver

Arbejder med migrantgudstjenesten sidst i januar.

ii. Ingrid Lisby orienterer om Det mellemkirkelige Råd

Fokus på samarbejde med kirker i udlandet og offentlighedsteologi og trosfrihed for forfulgte kirker og kristne. Forholdet til kirkerne og EU og K.E.K. (konferencen af europæiske kirker) som ikke har fungeret så godt. Migrantarbejde.

iii. Drøftelse og spørgsmål

c. Arbejdet blandt åndeligt søgende

i. Anne Marie Erbs orienterer om seneste aktivitet og styregruppens nærmeste opgaver.

ii. Miriam Florez orienterer om arbejdet blandt åndeligt søgende

Anne Marie Erbs orienterer om arbejdet med hjemmeside/portal og det næste års program. Drøftelse af forholdet mellem krop og tro i udfoldelsen af arbejdet med åndeligt søgende, f.eks. med Yoga i kirkernes lokaler.

iii. Drøftelse og spørgsmål

d. Underudvalget vedr. Dansk Tysk samarbejde

i. Elof Westergaard orienterer om seneste aktivitet og udvalgets nærmeste opgaver

ii. Drøftelse og spørgsmål

6. Stiftsudvalgets økonomi

a. Ib Ansgar orienterer om økonomien

Driftsoversigt for 01.01.-30.09.19 forelagt

Ansøgning fra Tværkulturelt Center om PC og kirkenetforbindelse til præsten er forelagt.

Peter Sode Jensen udenfor lokalet under behandlingen.

Ansøgning bevilget.

7. Næste møder i udvalget

a. Tidspunkter aftales

14.01.2020 kl. 12-15

b. Temaer til temadrøftelse

Temadrøftelsen i januar forventes at blive en opfølgning på Peter Lodbergs foredrag.

8. Eventuelt

Mødet afrundet omkring 21.40